

Podsumowanie

kampanii edukacji i komunikacji społecznej dla projektu
MFW Bałtyk Środkowy III wraz z infrastrukturą przyłączeniową

Warszawa, dnia 30 listopada 2015 r.

Podsumowanie kampanii edukacji i komunikacji społecznej dla projektu MFW Bałtyk Środkowy III
wraz z infrastrukturą przyłączeniową

Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej
Al. Wilanowska 208/4, 02-765 Warszawa
www.fnez.org

Warszawa, listopad 2015

Spis treści

Streszczenie menedżerskie	6
Wstęp	7
Analiza lokalnych uwarunkowań.....	8
Konkurs wiedzy i konkurs plastyczny dla uczniów	9
Strona internetowa projektu www.bałtyk3.pl	11
Konsultacje ze środowiskiem rybackim i administracją morską	12
Konsultacje z władzami samorządowymi	14
Dni otwarte dla mieszkańców oraz ekspozycje informacyjne.....	16
Kampania informacyjne w mediach	18

Streszczenie menedżerskie

Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej we współpracy z Polenergią Bałtyk III sp. z o.o. zrealizowała ponad roczną kampanię edukacji i komunikacji społecznej dla morskiej farmy wiatrowej Bałtyk Środkowy III wraz z infrastrukturą przyłączeniową zewnętrzną. Kampania trwała od listopada 2014 do listopada 2015 i obejmowała działania przygotowawcze, kampanię informacyjno-edukacyjną, konsultacje ze środowiskiem rybackim, administracją morską, władzami samorządowymi oraz samymi mieszkańcami.

Wszystkie te działania były realizowane w ścisłej współpracy z lokalnymi liderami opinii oraz organizacjami partnerskimi, w tym z Fundacją Instytut Balticum ze Słupska.

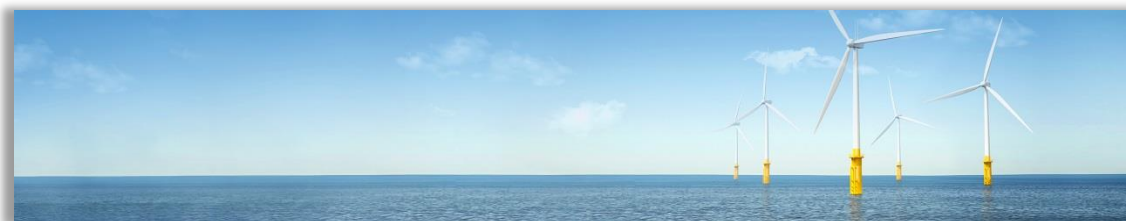
Dzięki realizacji kolejnych etapów osiągnięte zostały następujące rezultaty:

- 1) rozpoznanie grup docelowych i ich potrzeb, poprzez przeprowadzenie wielokryterialnej analizy lokalnych uwarunkowań, obejmującej 11 gmin nadmorskich, stanowiącej merytoryczną podstawę działań realizowanych w ramach kampanii,
- 2) rozpowszechnienie wiedzy na temat morskiej energetyki wiatrowej wśród dzieci i młodzieży poprzez zorganizowany konkurs wiedzy i konkurs plastyczny, z udziałem 300 uczniów, z 9 szkół w regionie środkowego wybrzeża,
- 3) stworzenie kompleksowej bazy wiedzy o projekcie MFW BSIII, poprzez stronę internetową (www.bałtyk3.pl), zawierającą informacje o wykonanych badaniach, analizach oraz potencjalnych oddziaływaniach na środowisko i społeczeństwo. W listopadzie 2015 r. odnotowano 1900 odsłon strony,
- 4) neutralizacja potencjalnego konfliktu ze środowiskiem rybackim poprzez przeprowadzenie serii

spotkań konsultacyjnych z przedstawicielami 9 grup zrzeszających rybaków w Darłowie, Łebie i Ustce – osiągnięto porozumienie w zakresie podjęcia rozmów o działaniach kompensacyjnych dla rybaków na etapie, w którym znany będzie ostateczny kształt inwestycji, w oparciu o metodykę uzgodnioną przez wszystkie strony,

- 5) uwzględnienie interesu środowisk rybackich poprzez pozyskanie stanowiska Urzędu Morskiego w Słupsku w zakresie podejścia administracji morskiej do możliwości żeglugi i prowadzenia połowów na obszarze MFW BSIII,
- 6) uwzględnienie projektu w planach rozwojowych gmin w zakresie tworzenia zaplecza obsługowo-serwisowego dla projektu MFW BSIII poprzez przeprowadzenie konsultacji z władzami samorządowymi gmin: Ustka (gmina wiejska i miejska), Smołdzino i Łeba,
- 7) zaangażowanie lokalnych władz samorządowych w działania realizowane w ramach kampanii,
- 8) zapewnienie mieszkańcom szerokiego dostępu do informacji o projekcie poprzez organizację dni otwartych z udziałem inwestora oraz ekspozycji na temat projektu w gminach: Ustka, Łeba i Smołdzino,
- 9) rozpowszechnienie wiedzy o oddziaływaniach i korzyściach wynikających z realizacji projektu MFW BSIII, za pomocą kampanii w mediach i współpracy z ponad 20 lokalnymi i regionalnymi serwisami informacyjnymi.

Szeroki zakres oraz właściwy dobór narzędzi pozwolił z jednej strony zminimalizować ryzyko opóźnień w realizacji inwestycji, związanych z wystąpieniem konfliktów społecznych (w trakcie rocznej kampanii nie zaobserwowano ognisk konfliktu), z drugiej strony uwzględniony został interes społeczny poprzez zapewnienie dostępu do informacji, możliwości zgłoszenia uwag oraz wpływ na ostateczny kształt projektu, który był w szczególności istotny w przypadku środowisk rybackich.

Wstęp

Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej we współpracy z inwestorem - Polenergią Bałtyk III sp. z o.o. przeprowadziła roczną kampanię edukacji i komunikacji społecznej dla projektu morskiej farmy wiatrowej Bałtyk Środkowy III (dalej „MFW BSIII”) wraz z infrastrukturą przyłączeniową (dalej „Kampania”). Była to pierwsza w Polsce kampania poświęcona projektowi morskiej farmy wiatrowej. Do tej pory na polskich obszarach morskich nie zainstalowano żadnej elektrowni wiatrowej, choć równolegle rozwijanych jest kilka projektów, wśród których projekt MFW BSIII jest najbardziej zaawansowanym i ma szansę zostać zrealizowany do roku 2022.

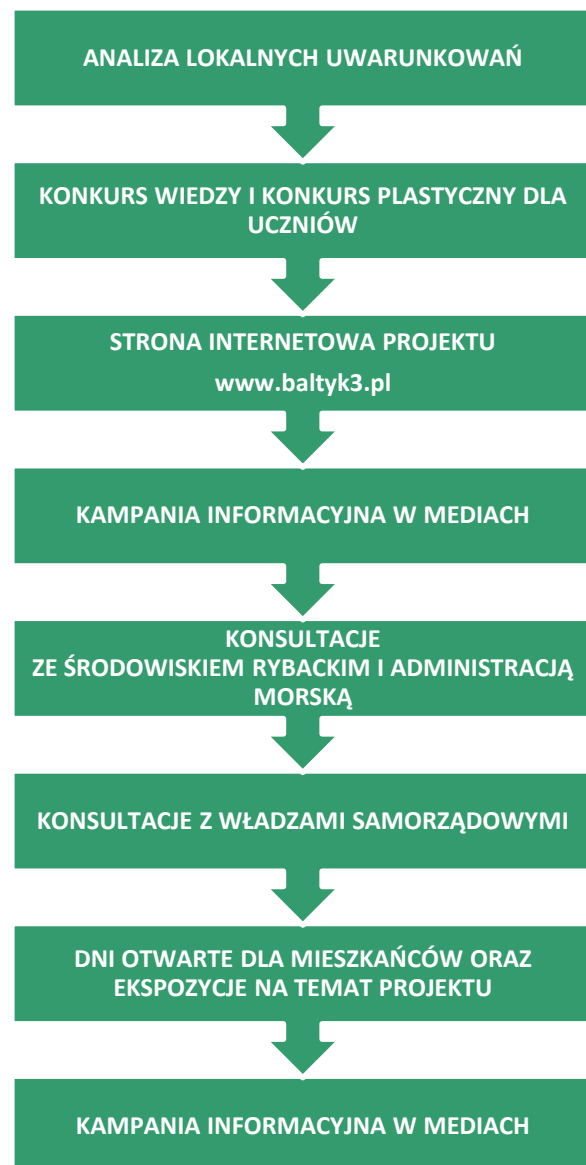
Nowe inwestycje często budzą niepokój wśród mieszkańców, którzy z powodu niewystarczającej wiedzy i szumu informacyjnego mogą mieć obawy odnośnie: bezpieczeństwa planowanej inwestycji, wpływu na komfort życia i rynek pracy, czy też oddziaływania na środowisko. Dlatego też tak istotne jest nawiązanie dialogu z lokalnymi społecznościami na możliwie wczesnym etapie przygotowania projektu tak, aby z jednej strony przedstawić rzetelne, potwierdzone badaniami i analizami informacje o projekcie, a z drugiej strony poznać obawy oraz oczekiwania zainteresowanych stron. Dialog musi być jednak przeprowadzony w sposób umiętny, z zaangażowaniem zarówno strony społecznej jak i inwestora. Kampania edukacji i komunikacji społecznej dla projektu MFW BSIII stanowiła właśnie takie pole dialogu, w którym FNEZ pełniła rolę łącznika pomiędzy lokalnymi grupami społecznymi, władzami samorządowymi oraz Polenergią Bałtyk III, która realizuje projekt.

Głównym celem Kampanii było zapewnienie poszanowania interesów społecznych w procesie przygotowania projektu MFW BSIII, przy jednoczesnym ograniczeniu ryzyka potencjalnych konfliktów społecznych, wynikających z błędnych lub niepełnych informacji na temat realizowanego przedsięwzięcia. Cel główny został uzupełniony przez następujące cele szczegółowe:

- zapewnienie wszystkim zainteresowanym stronom dostępu do informacji o projekcie oraz o roli społeczeństwa w procesie inwestycyjnym,

- przygotowanie lokalnych grup społecznych do procesu ustawowych konsultacji społecznych w ramach postępowania o uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla projektu MFW BSIII,
- poznanie obaw i oczekiwań władz samorządowych i środowisk rybackich oraz określenie potencjalnych obszarów współpracy,
- popularyzacja wiedzy o projekcie wśród mieszkańców gmin nadmorskich, na które może mieć wpływ inwestycja.

Kampania społeczna składała się z 8 głównych działań, które zostały przedstawione na poniższym schemacie. Każde z działań zostało szczegółowo opisane w dalszej części dokumentu.

Analiza lokalnych uwarunkowań

Rezultaty:

- wielokryterialna analiza lokalnych uwarunkowań obejmująca 11 gmin nadmorskich,
- raport z analizy lokalnych uwarunkowań stanowiący podstawę Kampanii i umożliwiający przygotowanie narzędzi komunikacji i zakresu merytorycznego przekazu do zidentyfikowanych grup docelowych,
- identyfikacja kluczowych organizacji, instytucji oraz liderów opinii w regionie.

Podstawą jakiegokolwiek kampanii społecznej jest właściwe rozpoznanie grup docelowych oraz lokalnych uwarunkowań w tym m.in. wcześniejszych inwestycji planowanych na danym obszarze i związanych z tym ewentualnych konfliktów, liderów opinii, głównych potrzeb i oczekiwań mieszkańców, walorów środowiskowych, turystycznych i historycznych na danym obszarze. Wszystkie te zagadnienia oraz wiele innych elementów zostało rozpatrzone w ramach „Analizy lokalnych uwarunkowań na potrzeby realizacji kampanii edukacji i komunikacji społecznej dla projektu morskiej farmy wiatrowej Bałtyk Środkowy III” (dalej Analiza) opracowanej we współpracy z lokalnym partnerem – Fundacją Instytut Balticum z siedzibą w Słupsku.

Analiza została opracowana w oparciu o dane statystyczne GUS oraz gmin, biały wywiad, dostępne dokumenty gminne oraz konsultacje z przedstawicielami grup docelowych. Zakres kryteriów, które zostały wzięte pod uwagę był bardzo szeroki i obejmował następujące zagadnienia:

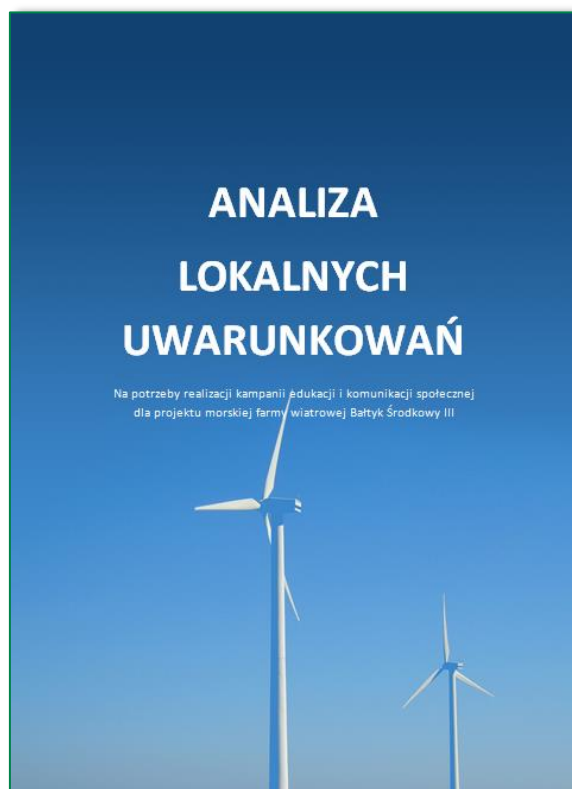
- struktura najważniejszych źródeł dochodu gminy,
- udział/znaczenie w lokalnej gospodarce rybołówstwa morskiego i turystyki,
- struktura dochodów mieszkańców i najwięksi pracodawcy,
- poziom bezrobocia na tle kraju i województwa,
- struktura wykształcenia,
- bilans lokalnej migracji,
- najważniejsze lokalizacje obiektów turystycznych, zabudowy rekreacyjnej, osiedli podmiejskich,
- dostępność internetu w gminach,
- organizacje pozarządowe i ich aktywność,

- organizacje rybackie,
- występowanie w przeszłości protestów przeciw inwestycjom,
- wokoło inwestycyjny klimat polityczny,
- poziom wiedzy o inwestycji, stosowanych technologiach, oddziaływaniach.

Analizie poddano łącznie 11 gmin nadmorskich, spośród których, na podstawie uzyskanych wyników i wniosków wybrano te, w których otętecznie prowadzona była kampania edukacji i komunikacji społecznej.

Co istotne, finalny dokument stanowił podstawę wszystkich kolejnych działań Kampanii. Na jego podstawie określone zostały m.in.:

- lista organizacji rybackich zaproszonych do konsultacji projektu,
- zakres merytoryczny prezentacji podczas spotkań konsultacyjnych ze środowiskami rybackimi oraz władzami samorządowymi,
- narzędzia komunikacji,
- lista szkół zaproszonych do udziału w konkursach,
- kluczowe media lokalne i regionalne, z którymi nawiązano współpracę.

Konkurs wiedzy i konkurs plastyczny dla uczniów

Rezultaty:

- upowszechnienie wiedzy o korzyściach płynących z rozwoju morskiej energetyki wiatrowej i MFW BSIII wśród najmłodszego pokolenia oraz rodziców i kadry nauczycielskiej,
- ponad 300 uczniów, 12 nauczycieli i 9 szkół biorących udział w konkursie,
- zaangażowanie liderów opinii, polityków i władz samorządowych regionów nadmorskich.

Edukowanie dzieci i młodzieży jest jednym ze skuteczniejszych sposobów zwiększania świadomości społeczeństwa, ponieważ w proces uczenia się zaangażowani są również rodzice. Dlatego też, w ramach Kampanii zorganizowane zostały: konkurs wiedzy oraz konkurs plastyczny, poświęcone morskiej energetyce wiatrowej i MFW BSIII.

Do udziału w konkursie zaproszeni zostali uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów na terenie gmin, których może dotyczyć projekt MFW BSIII tj.: Darłowo (gmina miejska), Łeba, Smołdzino, Słupsk (gmina wiejska) i Ustka (gmina miejska i wiejska) (woj. pomorskie i zachodniopomorskie).

Oba konkursy były oceniane przez Komisję konkursową, w której skład wchodził: **Senator RP** Pan Kazimierz Kleina (wyłącznie konkurs plastyczny), **Burmistrz Miasta Ustka** Pan Jacek Graczyk, **Zastępca Wójta Gminy Ustka** Pan Krzysztof Wysocki, **Przedstawiciel inwestora - Polenergia Bałtyk III** Pan Michał Michalski, **Prezes Fundacji Instytut Balticum** Pani Małgorzata Klimkowicz, **Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 2 w Ustce** Pani Leokadia Kuper oraz **Prezes Fundacji na rzecz Energetyki Zrównoważonej** Pan Maciej Stryjecki.

Konkurs wiedzy

W konkursie rywalizowali uczniowie klas V i VI szkół podstawowych oraz uczniowie wszystkich klas gimnazjów, którzy musieli wykazać się szczegółową wiedzą na temat morskiej energetyki wiatrowej i projektu MFW BSIII (na podstawie przygotowanych przez FNEZ materiałów merytorycznych).

Konkurs został podzielony na 3 etapy. W I etapie konkursu uczestnicy rozwiązywali test wiedzy w swoich szkołach. Etap ten został poprzedzony serią spotkań z uczniami i nauczycielami, podczas których przedstawiciel inwestora oraz FNEZ przedstawili założenia rozwoju morskiej energetyki wiatrowej w Polsce i MFW BSIII. Każdy z uczestników konkursu dodatkowo otrzymał materiały merytoryczne zapisane na pamięci USB.

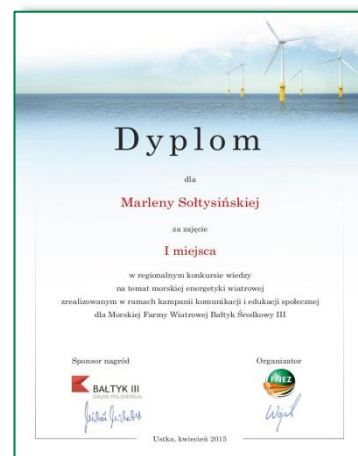
W drugim etapie (półfinał) 14 najlepszych uczestników musiało rozwiązać test o zwiększonym poziomie trudności oraz dokonać 5 minutowej prezentacji w tematyce „Morska energetyka technologią przyszłości” (w dowolnej formie). W ostatnim etapie udział wzięło 3 finalistów, którzy odpowiadali na pytania w formie quizu.

Półfinał i finał konkursu odbyły się z udziałem publiczności, członków Komisji Konkursowej oraz mediów w dniu 27 kwietnia 2015 r. w Szkole Podstawowej nr 2 w Ustce. Wydarzenie cieszyło się bardzo dużym zainteresowaniem.

Konkurs plastyczny

Do udziału w konkursie zaproszeni zostali uczniowie klas I-IV szkół podstawowych, których zadaniem było przygotowanie pracy plastycznej (w dowolnej formie) o tematyce „Moja wizja morskiej energetyki wiatrowej”. Łącznie przygotowanych zostało 167 prac plastycznych, z których 66 zostało zaprezentowanych podczas finału konkursu wiedzy 27 kwietnia 2015 r., podczas którego wręczono nagrody autorom 5 najlepszych prac.

Przebieg poszczególnych etapów konkursów oraz finału były relacjonowane przez patronów medialnych wydarzenia, którymi byli: Głos Pomorza, Radio Słupsk oraz Gaze-ta Kaszubska.

Strona internetowa projektu www.bałtyk3.pl

Rezultaty:

- ogólnodostępna, kompleksowa baza wiedzy o projekcie, wykonanych badaniach, analizach oraz potencjalnych oddziaływaniach na środowisko i społeczeństwo,
- nowoczesne narzędzie do informowania społeczeństwa o bieżących postępach i kolejnych etapach realizacji projektu,
- w listopadzie 2015 r. odnotowano 1800 odsłon strony.

Powszechność internetu daje społeczeństwu praktycznie nieograniczony dostęp do informacji dlatego też, lokalne działania realizowane w ramach Kampanii, zostały uzupełnione o utworzenie strony internetowej projektu MFW BIII. Jest to podstawowe i kompleksowe, publiczne źródło informacji na temat planowanej inwestycji.

Przejrzystość oraz przedstawiona poniżej struktura strony pozwala na łatwą nawigację pomiędzy najważniejszymi zagadnieniami dotyczącymi projektu:

PROJEKT – podstawowe założenia projektu oraz opis sposobu i harmonogramu realizacji.

- lokalizacja
- technologia
- pozwolenia
- realizacja

ŚRODOWISKO – wyniki przeprowadzonej kampanii środowiskowej wraz z wynikami oceny oddziaływania na środowisko na poszczególne elementy przyrody ożywionej i nieożywionej.

- warunki pogodowe
- dno morskie
- bentos
- ryby
- ssaki
- ptaki
- nietoperze
- obszary natura 2000

SPOŁECZEŃSTWO – wyniki wykonanych analiz wpływu planowanej inwestycji na społeczeństwo i innych użytkowników morza.

- korzyści gospodarcze
- turystyka
- rybołówstwo
- transport morski
- sektor ropy i gazu
- transport powietrzny
- archeologia

AKTUALNOŚCI – bieżące informacje o postępach i kolejnych etapach realizacji projektu.

NAJCZĘSTSZE PYTANIA – baza odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania.

INWESTOR – informacje o Polenergii Bałtyk III i grupie Polenergia.

KONTAKT – formularz kontaktowy.

Zapowiedzi działań oraz ich rezultaty, jak również materiały merytoryczne oraz nagrania z przeprowadzonych konsultacji były na bieżąco publikowane na stronie projektu, dzięki czemu cały proces odbywał się w sposób transparentny i publicznie dostępny.

Konsultacje ze środowiskiem rybackim i administracją morską

Rezultaty:

- przedstawienie założeń projektu oraz wyników badań i analiz przedstawicielom środowisk rybackich,
- poznanie obaw i oczekiwań rybaków wobec planowanej inwestycji,
- zneutralizowanie obaw wynikających z nieprawdziwych lub niepełnych informacji dzięki czemu ograniczone zostało ryzyko wystąpienia konfliktu,
- uwzględnienie interesu środowisk rybackich poprzez pozyskanie stanowiska Urzędu Morskiego w Słupsku w zakresie podejścia administracji morskiej do możliwości żeglugi i prowadzenia połowów na obszarze MFW BSIII,
- osiągnięcie porozumienia w zakresie podjęcia rozmów o działaniach kompensacyjnych dla rybaków na etapie, w którym znany będzie ostateczny kształt inwestycji i w oparciu o metodykę uzgodnioną przez wszystkie strony.

Rybołówstwo jest sektorem od dziesiątek lat kulturowo i gospodarczo związanym z regionem nadmorskim, a przychody z tego tytułu stanowią podstawę wielu gospodarstw domowych. Rybacy stanowią również grupę społeczną, która w oczywisty sposób może odczuwać obawy wobec budowy morskich farm wiatrowych, dotyczące ryzyka utraty cennych łowisk oraz ograniczenia możliwości żeglugowych. Są to jednak obawy oparte często na nieprawdziwych lub niepełnych informacjach, które mogą być wyeliminowane poprzez właściwe działania informacyjne.

W ramach Kampanii FNEZ zorganizowała spotkania konsultacyjne z przedstawicielami środowisk rybackich w Darłowie (15.05.2015), Łebie (28.05.2015) i Ustce (29.05.2015). Do udziału w konsultacjach zaproszeni zostali przedstawiciele wszystkich organizacji zrzeszających rybaków w danej lokalizacji oraz zarządy portów i władze samorządowe.

W spotkaniach uczestniczył inwestor oraz eksperci Morskiego Instytutu Rybackiego (MIR), którzy byli odpowiedzialni za przeprowadzenie badań w zakresie

ichtiofauny i wpływu MFW BSIII na ryby i rybołówstwo. FNEZ pełnił rolę moderatora spotkań.

Celem spotkań było zaprezentowanie przedstawicielom środowisk rybackich projektu MFW BSIII, wyników z przeprowadzonych badań środowiskowych zrealizowanych na potrzeby raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, ale przede wszystkim poznanie wątpliwości i oczekiwań ze strony środowisk rybackich. Obawy w głównej mierze dotyczyły: wpływu inwestycji na ryby, możliwości prowadzenia połowów na obszarze MFW BSIII, możliwości przepływania przez farmę oraz rekompensat wypłacanych w przypadku strat. Poniżej wskazano główne wnioski z konsultacji:

- określenie możliwości przepływu oraz prowadzenia połowów na obszarze MFW BSIII leży w gestii Urzędu Morskiego w Słupsku. W wyniku konsultacji inwestor zwrócił się do administracji morskiej o oficjalne stanowisko w tej sprawie. W efekcie czego, Urząd zadeklarował, że będzie dążył do jak najmniejszych ograniczeń dla żeglugi i rybołówstwa,
- szczegółowe rozwiązania w zakresie pogodzenia działalności rybackiej z budową i eksploatacją MFW BSIII będą uzgadniane w porozumieniu z rybakami oraz Urzędem Morskim w Słupsku na etapie pozwolenia budowlanego, kiedy znany będzie ostateczny kształt inwestycji (m.in. ilość turbin i odległość między nimi),
- wychodząc naprzeciw oczekiwaniom środowisk rybackich inwestor nie będzie wnioskował o wykluczenie obszaru MFW BSIII z możliwości żeglugi oraz prowadzenia połowów pod warunkiem stosowania narzędzi bezpiecznych dla kabli podmorskich,
- doświadczenia zagraniczne m.in. z Wielkiej Brytanii pokazują, że obszar morskich farm wiatrowych może być dostępny dla kutrów rybackich.

Szczegółowe podsumowanie spotkań wraz z zaprezentowanymi materiałami informacyjnymi zostało umieszczone w dziale aktualności na stronie www.baltyk3.pl.

Tabela 1. Organizacje zrzeszające rybaków zaproszone do udziału w konsultacjach

Lp.	Organizacja/instytucja
1.	Środkowopomorska Grupa Rybacka
2.	Związek Rybaków Polskich
3.	Krajowa Izba Producentów Ryb
4.	Słowińska grupa rybacka
5.	Darłowska Izba Producentów Ryb Sp. z o. o.
6.	Darłowska Grupa Producentów Ryb i Armatorów Łodzi Rybackich Sp. z o. o.
7.	Darłowska Lokalna Grupa Rybacka
8.	Zrzeszenie Rybaków Morskich – Organizacja Producentów
9.	Stowarzyszenie „Łebscy Rybacy”
10.	Zarząd Portu Darłowo
11.	Zarząd Portu Morskiego w Ustce
12.	Urząd Miasta Darłowo
13.	Urząd Miasta Łeba
14.	Urząd Miasta Ustka
15.	Morski Instytut Rybacki – Państwowy Instytut Badawczy

Konsultacje z władzami samorządowymi

Rezultaty:

- przeprowadzone konsultacje projektu z radnymi oraz wójtami/burmistrzami kluczowych gmin nadmorskich,
- przedstawienie władzom samorządowym potencjału rozwoju regionalnego związanego z MEW,
- uwzględnienie MFW BSIII w planach rozwojowych gmin w zakresie tworzenia zaplecza obsługowo-serwisowego dla projektu.

Władze samorządowe stanowią istotny ośrodek opiniotwórczy w regionie, w związku z czym, stworzenie przychylnego klimatu wokół inwestycji wśród tej grupy odbiorców sprzyja wzrostowi akceptacji społecznej. Skuteczność tego działania jest jednak uzależniona od zaangażowania przedstawicieli władz na możliwie wczesnym etapie inwestycji oraz wskazanie potencjału lokalnych korzyści wynikających z realizacji danej inwestycji.

Mając powyższe na uwadze FNEZ zorganizowała w ramach Kampanii serię spotkań z wójtami gmin: Ustka (gmina wiejska), Smołdzino i Słupsk (gmina wiejska) oraz burmistrzami miast: Ustka i Łeba, których celem było skonsultowanie założeń projektu MFW BSIII oraz uzyskanie wsparcia przy prowadzeniu dialogu społecznego.

Kluczowym elementem Kampanii była jednak seria spotkań konsultacyjnych z radnymi wybranych gmin, które odbyły się w następujących terminach i lokalizacjach: Smołdzino – 22.10.2015 r., Ustka (gmina miejska i wiejska) – 29.10.2015 r., Łeba – 30.11.2015 r. Celem konsultacji było zaprezentowanie: najważniejszych uwarunkowań realizacji MFW BSIII, potencjalnej roli władz samorządowych, wpływu inwestycji na rozwój gospodarczy regionów nadmorskich oraz poznanie obaw, oczekiwań oraz potencjalnych obszarów współpracy z władzami lokalnymi.

Terminy spotkań zostały dobrane w taki sposób, aby przygotować przedstawicieli władz samorządowych do procesu ustawowych konsultacji społecznych projektu MFW BSIII, w ramach których mogą być składane uwagi do projektu.

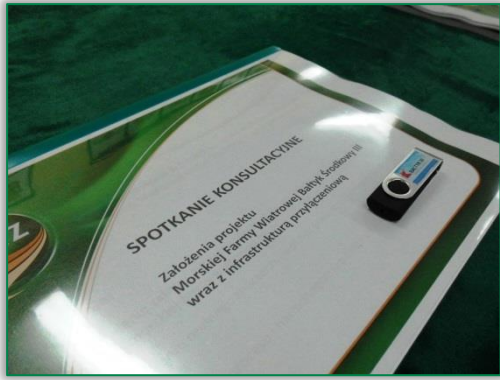
Podczas spotkań FNEZ omówiła aktualny rozwój morskiej energetyki wiatrowej w Polsce i w Europie oraz rolę społeczeństwa i władz samorządowych w procesie inwestycyjnym. Następnie przedstawiciel Polenergii Bałtyk III sp. z o.o. zaprezentował szczegóły projektu, w tym wnioski z wykonanych badań i analiz, założenia projektowe, korzyści dla regionu oraz potencjalne oddziaływania na środowisko i społeczeństwo.

Głównymi tematami poruszonymi w dyskusji były:

- skala potencjalnych korzyści dla gmin nadmorskich - inwestor wskazał, że zgodnie z przeprowadzoną na zlecenie Polenergii analizą makroekonomiczną rozwój MEW w Polsce może przynieść znaczne korzyści dla regionów nadmorskich w postaci 10 500 nowych miejsc pracy oraz 7,3 mld wartości dodanej do gospodarki województwa pomorskiego i zachodniopomorskiego,
- wpływ elektrowni wiatrowych na krajobraz - MFW BSIII będzie oddalona od lądu o około 23 km w związku z czym widoczność elektrowni wiatrowych z lądu będzie niewielka nawet przy idealnych warunkach pogodowych. Wizualizacje z głównych turystycznych lokalizacji są dostępne na ww.baltyk3.pl.

Jako potencjalne obszary współpracy gmin z inwestorem wskazane zostały: wykorzystanie jednego z portów środkowego wybrzeża, jako zaplecza obsługowego MFW BSIII, rozwój nowych usług i atrakcji turystycznych (np. platforma widokowa, centrum informacyjne, wędkarstwo morskie w pobliżu turbin) oraz uruchomienie centrum operacyjnego MFW BSIII. Inwestor zaznaczył, że szczegółowe uzgodnienia, w tym zakresie będą możliwe na etapie, w którym znane będą ostateczne warunki realizacji inwestycji i jej oddziaływania na środowisko i społeczeństwo.

Dni otwarte dla mieszkańców oraz ekspozycje na temat MFW BSIII

Rezultaty:

- zapewnienie mieszkańcom gmin nadmorskich bezpośredniego kontaktu z inwestorem poprzez organizację dni otwartych w gminach Łeba, Smołdzino i Ustka,
- organizacja 3 ekspozycji na temat MFW BSIII w miejscach ogólnodostępnych przez mieszkańców,
- zaangażowanie lokalnych władz samorządowych w organizację dni otwartych i ekspozycji,
- zapewnienie powszechnego dostępu społeczeństwa do informacji przed przystąpieniem do ustawowych konsultacji społecznych w ramach postępowania ws. wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla MFW BSIII.

Dialog społeczny powinien obejmować wszystkie zainteresowane strony, w tym również samych mieszkańców, którym należy przedstawić informacje w sposób dostosowany do ich potrzeb. W ramach Kampanii przewidziano dwa działania spełniające to kryterium: dni otwarte oraz ekspozycje na temat projektu. Oba te działania były realizowane za zgodą i we współpracy z lokalnymi władzami.

Należy zaznaczyć, że działania te zostały powiązane czasowo z ustawowymi konsultacjami społecznymi organizowanymi przez Regionalną Dyрекcyjną Ochrony Środowiska w Gdańsku, odpowiedzialną za wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla projektu. Dostęp do informacji został zapewniony na etapie, w którym społeczeństwo ma realny wpływ na kształt projektu i może zgłosić swoje uwagi i obawy. Takim etapem są właśnie konsultacje społeczne.

Dni otwarte dla mieszkańców

Celem dni otwartych było zapewnienie mieszkańcom możliwości bezpośredniego kontaktu z inwestorem i możliwości zadawania pytań. Dni otwarte zostały zorganizowane w następujących terminach i lokalizacjach:

- Smołdzino – Zespół Szkolno-przedszkolny - 22 października,
- Ustka – Urząd Miasta - 28 października,

- Łeba – Centrum Informacji Turystycznej – 30 listopada.

Z możliwości bezpośrednich konsultacji skorzystało kilkunastu mieszkańców, w tym przedstawiciele lokalnych organizacji pozarządowych, którzy najczęściej pytali o potencjalny wpływ MFW BSIII na krajobraz oraz lokalne korzyści z budowy inwestycji. Wszystkim zainteresowanym zostały rozdane pamięćci USB z nagranyimi materiałami informacyjnymi.

Ekspozycje na temat MFW BSIII

Celem ekspozycji było zapewnienie dostępu do informacji tym mieszkańcom, którzy nie mogli zapoznać się z założeniami projektu w ramach wcześniejszych działań, w tym dni otwartych.

Ważnym kryterium lokalizacji ekspozycji była dostępność przez mieszkańców, dlatego też, dzięki współpracy z władzami gmin tablice informacyjne oraz rollupy zostały zainstalowane w:

- Urzędzie Miasta Ustka,
- Skwerze Rybaka w Łebie,
- przy Urzędzie Gminy Smołdzino.

Ekspozycje były dostępne dla mieszkańców w okresie od 29 października do 27 listopada 2015 r.

Kampania informacyjna w mediach

Rezultaty:

- współpraca z ponad 20 lokalnymi serwisami informacyjnymi,
- informacje o projekcie i działaniach w ramach Kampanii na bieżąco publikowane w lokalnych mediach,
- 2 obszerne artykuły merytoryczne w tradycyjnych i internetowych mediach regionalnych,
- 3 wywiady wyemitowane w lokalnym radiu,
- patronat honorowy mediów lokalnych nad konkursami organizowanymi w ramach Kampanii.

Kluczem do skuteczności kampanii społecznej jest możliwość dotarcia z informacją do wszystkich zainteresowanych stron. Dlatego też, nawiązano współpracę z lokalnymi i regionalnymi mediami, w których na bieżąco publikowane były informacje o planowanych wydarzeniach oraz ich przebiegu. Dotyczyło to zarówno prasy tradycyjnej, radia jak i licznych serwisów internetowych oraz serwisów społecznościowych. Co więcej, przeprowadzone w ramach Kampanii konkursy zostały objęte patronatem honorowym: Głosu Pomorza, Radia Słupsk oraz Gazety Kaszubskiej.

Dzięki współpracy z władzami lokalnymi oraz administracją środowiskową informacje o Kampanii były także publikowane na serwisach gminnych, jak również na stronie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku.

Jednym z elementów Kampanii społecznej była akcja informacyjna w mediach, w ramach której opublikowano 2 obszerne wywiady dotyczące potencjalnych oddziaływań MFV BSIII na środowisko oraz społeczeństwo. Artykuły te zostały opublikowane, w popularnym, w regionie Głosie Słupska (część Głosu Pomorza; nakład 7200 – 14000 egzemplarzy) obejmującym swoim zasięgiem wszystkie gminy nadmorskie, w których prowadzono Kampanię. Ponadto, artykuły zostały opublikowane w następujących serwisach internetowych: Głos Pomorza (gp24.pl), Nasze Miasto (naszemiasto.pl) oraz Gazeta Kaszubska (gazetaka-szubska.pl).

Przy okazji organizowanych wydarzeń przeprowadzone zostały również 3 wywiady z przedstawicielem Polenergii Bałtyk III, FNEZ, ekspertami z Morskiego Instytutu Rybackiego oraz uczestnikami spotkań konsultacyjnych, które zostały wyemitowane w Radiu Słupsk i Radiu Koszalin.

Morska Farma Wiatrowa Bałtyk Środkowy III

– czy należy obawiać się wpływu na środowisko i społeczeństwo?

Obecnie trwają prace nad przygotowaniem pierwszej w Polsce morskiej farmy wiatrowej pn. Morska Farma Wiatrowa Bałtyk Środkowy III (MFW BSIII), której inwestorem jest Spółka Polenergia Bałtyk III. W ramach projektu zakłada się budowę maksymalnie 120 turbin wiatrowych, oddalonych od linii brzegowej o minimum 23 km na wysokości gminy Smoldzino i miejscowości Łeba. Łączna moc farmy wyniesie do 1,2 GW. Planowane zakończenie prac i uruchomienie inwestycji przewidywane jest na 2022 rok. Pionierski charakter przedsięwzięcia w polskich obszarach morskich sprawia, że pojawiają się pytania na temat możliwych oddziaływań na środowisko naturalne i społeczeństwo tego typu przedsięwzięć. Odpowiedzi na część z tych pytań udzieliła nam Justyna Biegaj z SMDI Doradztwo Inwestycyjne Sp. z o.o. – współautorka raportu o oddziaływaniu MFW BSIII na środowisko.

Czy powinniśmy się obawiać wpływu MFW BSIII na środowisko?

MFW BSIII to rzeczywiście pionierskie przedsięwzięcie tego typu w polskich obszarach morskich, natomiast należy podkreślić, że tego rodzaju inwestycje są eksploatowane w innych państwach (w tym również na wodach Morza Bałtyckiego) od wielu lat, także wiedza na temat rzeczywistych oddziaływań morskich farm wiatrowych na środowisko istnieje i my jesteśmy już w tej komfortowej sytuacji, że możemy z tych doświadczeń korzystać. Morska farma wiatrowa, jak każde inne przedsięwzięcie, z którego realizacją związana jest ingerencja w środowisko naturalne, może być źródłem oddziaływań na każdym z etapów, tj. przygotowania, budowy, eksploatacji oraz ewentualnej likwidacji. Oddziaływania te mogą charakteryzować się różną skalą i różnym czasem trwania. Kluczowy wniosek z badań prowadzonych na funkcjonujących morskich farmach wiatrowych jest taki, że właściwie zaprojektowana i zrealizowana inwestycja, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiska panujących w jej rejonie oraz z wykorzystaniem właściwych działań minimalizujących potencjalne negatywne oddziaływania, nie będzie źródłem znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko. Co więcej, może także powodować oddziaływania o charakterze pozytywnym, np. spowodować wzrost bioróżnorodności w rejonie przedsięwzięcia (tzw. efekt sztucznej rafy). Nowe podwodne elementy (np. fundamenty elektrowni wiatrowych) mogą zostać bowiem zasiedlone przez nowe niewystępujące dotychczas w danym obszarze gatunki organizmów dennych (tzw. bentosu). To z kolei może się przełożyć pozytywnie na inne zwierzęta, dla których bentos stanowi bazę pokarmową, np. ryby czy ptaki.

W całym procesie przygotowania tego rodzaju inwestycji kluczowe znaczenie ma fakt, że zgodnie z polskim prawem morskie farmy wiatrowe to przedsięwzięcia, dla których obowiązkowe jest przeprowadzenie oceny oddziaływań na środowisko oraz uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Jest to etap, podczas którego założenia planowanej inwestycji są poddawane bardzo szczegółowej weryfikacji przez organy administracji właściwe ds. ochrony środowiska i określone są warunki realizacji przedsięwzięcia. MFW BSIII to najbardziej zaawansowany polski projekt w tym zakresie, dla którego zostały wykonane bardzo kompleksowe tzw. przedinwestycyjne badania środowiska, których celem było rozpoznanie stanu środowiska w rejonie planowanej inwestycji, oraz opracowany został raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, czyli podstawowy dokument w postępowaniu ws. wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Jest to bardzo obszerny dokument, liczący łącznie kilka tysięcy stron. Najważniejsze jest jednak to, że wykonane analizy nie wykazały, aby obszar MFW BSIII był cenny przyrodniczo ani by sama farma mogła być źródłem znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko, przy założeniu zastosowania w przypadku niektórych rodzajów oddziaływań odpowiednich działań minimalizujących.

Jak dokładnie wygląda proces ubiegania się o decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach?

Tak jak wspominałam wcześniej, zgodnie z polskim prawem morskie farmy wiatrowe zalicza się do grupy przedsięwzięć, dla których przeprowadzenie oceny oddziaływań na środowisko oraz uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest obowiązkowe. Każdy projekt morskiej farmy wiatrowej pla-

nowany w polskich obszarach morskich zostanie więc na etapie przedinwestycyjnym poddany szczegółowej weryfikacji przez właściwe organy administracji.

Wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach składa inwestor. Organem, który wydaje taką decyzję dla morskich farm wiatrowych jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska (RDOŚ) – w przypadku MFW BSIII jest to RDOŚ w Gdańsku. Kluczowym dokumentem w całym postępowaniu jest raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (raport OOS), w którym zamieszcza się wyniki przeprowadzonych przedinwestycyjnych badań środowiska, a więc dane na temat zasobów i aktualnego stanu środowiska w rejonie planowanej inwestycji, informacje na temat założeń projektu (w tym w szczególności na temat rozważanych technologii i parametrów technicznych) oraz informacje na temat potencjalnych oddziaływań przedsięwzięcia i ocenę tych oddziaływań. Prace nad raportem OOS to proces dość długotrwały. W przypadku MFW BSIII same badania środowiska trwały łącznie od czerwca 2012 r. do lutego 2014 r., kolejne kilkanaście miesięcy zajęła obróbka danych, ich analiza oraz spisanie wszystkich wniosków w raporcie. W prace zaangażowany był bardzo duży, liczący ponad 100 osób, zespół krajowych i zagranicznych ekspertów. Badaniem i analizom poddano elementy przyrody żywej (organizmy denne, ryby, ssaki morskie, ptaki morskie i migrujące oraz nie-toperze), nieożywionej (dno morskie, osady denne, wodę, warunki meteorologiczne, tło akustyczne – hałas podwodny) oraz innych użytkowników obszarów morskich i kwestie społeczne, w szczególności sektor rybołówstwa, sektor turystyki, żegluga morską, krajobraz czy dziedzictwo kulturowe.

Inwestor składa raport OOS do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Dokument poddawany jest szczegółowej weryfikacji a RDOŚ ma prawo zadawania dodatkowych pytań do przekazanej dokumentacji. Raport jest również opiniowany przez właściwe organy inspekcji sanitarnej, a warunki realizacji przedsięwzięcia uzgadniane z dyrektorem właściwego urzędu morskiego. Niezwykle ważne jest to, że oprócz administracji każda osoba ma prawo zapoznać się z raportem oraz zgłosić swoje uwagi i wnioski. Taka możliwość istnieje na etapie tzw. konsultacji społecznych, których obowiązek przeprowadzenia wynika z przepisów prawa. Konsultacje trwają 21 dni, a o możliwości udziału w takich konsultacjach RDOŚ informuje społeczeństwo w drodze obwieszczeń na minimum 14 dni przed ich planowanym rozpoczęciem.

Zwieńczeniem tego całego procesu jest wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Pod koniec kwietnia Polenergia Bałtyk III Sp. z o.o., czyli inwestor realizujący projekt MFW BSIII, złożył raport do RDOŚ, także w chwili obecnej czekamy na dalszy rozwój wydarzeń. Strony postępowania będą informowane przez RDOŚ (w formie obwieszczeń) o jego przebiegu.

Jak można ocenić wpływ MFW BSIII na rejon nadmorski, który w dużej mierze opiera się na turystyce?

To fakt. Polskie wybrzeże charakteryzuje się dużymi walorami turystycznymi, mam tu na myśli w szczególności liczne miejscowości wypoczynkowe, piękne plaże, jak również inne atrakcje turystyczne, np. widmy Słowińskiego Parku Narodowego. W związku z tym, że turystyka w wielu przypadkach stanowi

jedno z głównych źródeł utrzymania mieszkańców miejscowości nadmorskich (na pewno w okresie wakacyjnym), w ramach prac nad raportem poświęcono szczególną uwagę temu zagadnieniu. Największe obawy społeczeństwa są związane, z oczywistych względów, z widocznością turbin wiatrowych z linii brzegowej. W celu weryfikacji skali oddziaływania planowanej farmy na krajobraz wykonano szereg wizualizacji elektrowni wiatrowych MFW BSIII dla różnych punktów widokowych i w różnych warunkach pogodowych. Wizualizacji, czyli pewnego rodzaju fotomontażu – na zdjęcia morza wykonane z brzegu w kierunku planowanej lokalizacji farmy nałożono widok poszczególnych elektrowni wiatrowych w odpowiedniej skali, odzwierciedlając tym samym ostateczny wygląd farmy.

I jakie są wnioski?

Wnioski są takie, że elektrownie MFW BSIII mogą być widoczne z brzegu, zwłaszcza z punktów widokowych znajdujących się w najmniejszej odległości od inwestycji, tj. ze Słowińskiego Parku Narodowego oraz z okolic miejscowości Łeba. Jednak nie będą one stanowiły dominującego elementu krajobrazu. Wszystkie wykonane wizualizacje zostały zamieszczone w raporcie OOS. W wielu przypadkach elektrownie widoczne są w tak niewielkim stopniu, że gdyby nie oznaczenie na zdjęciu, w którym miejscu powinniśmy ich szukać, na pierwszy rzut oka bardzo ciężko byłoby je w ogóle znaleźć.

Pozwolę sobie przy tej okazji ponownie nawiązać do zagranicznych doświadczeń, z których wynika, że morska farma wiatrowa może również pozytywnie wpłynąć na rozwój turystyki regionu. Znane są bowiem przypadki, kiedy budowa farmy wiatrowej na morzu stała się integralnym elementem koncepcji rozwoju turystyki regionu. Pozytywny wpływ na turystykę potwierdzają na przykład doświadczenia duńskie – po uruchomieniu morskiej farmy wiatrowej Nysted. W związku z budową farmy często uruchamia się platformy widokowe oraz punkty informacyjne dot. przedsięwzięcia. Organizowane są wycieczki statkiem, podczas których podrywa się do farmy wiatrowej lub loty widokowe (samolotem lub helikopterem) nad obszarem farmy. Dużym zainteresowaniem cieszą się także wykłady edukacyjne poświęcone tematyce morskich farm wiatrowych, a także wędkarstwo morskie w okolicach farmy.

Pojawienie się morskiej farmy wiatrowej może zatem przyciągnąć turystów do miejsc, z których można będzie obejrzeć lub nawet wypłynąć w rejs w rejon pierwszej w Polsce morskiej farmy wiatrowej.

A jak ocenia się wpływ MFW BSIII na rybołówstwo?

Obszar MFW BSIII zajmie zaledwie ok. 0,3% polskich obszarów morskich i dodatkowo, jak wynika z wykonanych badań ryb oraz monitoringu aktywności rybackiej, nie jest szczególnie atrakcyjny z punktu widzenia rybołówstwa. Połowy o największej intensywności prowadzone są poza obszarem farmy wiatrowej na łowiskach Rynny Słupskiej znajdujących się na północ od planowanej farmy. W związku z tym nie przewiduje się znaczących negatywnych oddziaływań przedsięwzięcia na sektor rybołówstwa. Niemniej, aby rozwiązać wszelkie wątpliwości i obawy środowisk rybackich, inwestor zaplanował spotkania z przedstawicielami rybaków i podjęcie rozmów m.in. na temat zasad oraz możliwości współistnienia działalności rybackiej i morskiej farmy wiatrowej na tym samym obszarze.

Małe porty skorzystają na energii z morza

Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej zajmuje się m.in. promocją morskiej energetyki wiatrowej i budową siłowni wiatrowych na Bałtyku.

Dyskusja o morskiej energetyce wiatrowej trwa już od wielu lat.

Na jakim etapie znajdują się obecnie te projekty?

Są to projekty, których przygotowanie trwa długo, stąd być może wrażenie, iż nic się nie dzieje. Obecnie są wydane pozwolenia na dwa projekty, tak zwane lokalizacyjne. Poza tym są przygotowane umowy przyłączeniowe dla pierwszych dwóch projektów z operatorem sieciowym. Rozpoczyna się też procedura środowiskowa dla pierwszego projektu morskiej farmy. Następny będzie opracowany projekt aukcji, w których będzie ustalana wysokość wsparcia dla energii wytwarzanej przez morskie farmy wiatrowe. I dopiero potem zacznie się etap projektowania siłowni wiatrowych na Bałtyku.

Zatem kiedy może powstać pierwsza polska morska farma wiatrowa na Bałtyku?

Pierwsza farma powinna zostać wybudowana do 2021 roku. Tak wskazuje umowa przyłączeniowa. Jest to projekt Bałtyk Środkowy III.

Farmy wiatrowe na Bałtyku budzą jednak zaniepokojenie środowiska rybackiego.

Są dwa elementy, które niepokoją rybaków. Po pierwsze, chodzi o zajęcie jakiegoś obszaru morza, na którym będzie stała farma wiatrowa i gdzie przynajmniej niektóre formy połowów będą zabronione. Po drugie, chodzi o ograniczenie tras przepływu jednostek rybackich. Te prob-

lemy są nam dobrze znane i wnikliwie analizowane. Już na pierwszym etapie wyboru lokalizacji farm wiatrowych Ministerstwo Rolnictwa, które odpowiada za rybołówstwo, zgłosiło swoje zastrzeżenia. Dlatego na tych obszarach, na których prowadzona jest intensywna działalność rybacka, pozwolenia nie były wydawane. Natomiast tam, gdzie pozwolenia już są, dotyczą

one głównie obszarów o małym znaczeniu dla rybołówstwa. Zaś tam, gdzie mogą się pojawić problemy, inwestorzy są przygotowani do negocjacji z rybakami i do tematu ewentualnych odszkodowań, jeśli zostaną wykazane straty w połowach.

A jaka jest szansa na to, aby zapleczem technicznym dla farm wiatrowych na Bałtyku stały się Ustka, Łeba czy Darłowo?

Któryś z tych portów na pewno będzie musiał stać się takim zapleczem. Istotnym elementem redukującym koszty i zwiększającym efektywność farm jest zapewnienie im obsługi z jak najbliższego punktu na brzegu. Dodam, że ruch statków do obsługi farm wiatrowych jest dość duży. To jest od jednego do kilku statków dziennie. Dlatego potrzebne jest nie tylko zaplecze techniczne, ale również socjalne dla załóg i pracowników. W Danii czy Wielkiej Brytanii, czyli w krajach wykorzystujących energię wiatrową na morzu, małe porty zlokalizowane w pobliżu farm bardzo korzystają z tego faktu i dzięki tego typu usługom. ●

©

ROZMAWIAŁ
WOJCIECH FRELICHOWSKI

100 ulic wzięto pod uwagę, układając na prośbę radnych ranking słupskich ulic, który ma określać, kiedy dana ulica czy chodnik będą remontowane lub budowane od nowa, **przeczytaj o tym w poniedziałkowym „Głosie”**

Słupsk

Jubileuszowe medale

● Wy wiecie, jak było naprawdę. Przekazujecie tę prawdę swoim dzieciom i wnukom. Dziękuję wam | ● Te słowa wczoraj w Słupsku wygłosił do kombatantów konsul generalny Rosji w Gdańsku

Słupsk

Zbigniew Marocki
zbi@wp.marocki.gp24.pl

Aleksander Karaczewcow przyjechał do Słupska, aby wręczyć słupskim kombatantom medale jubileuszowe z okazji 70. rocznicy zwycięstwa w wieloletniej wojnie ojczyźnianej w latach 1941-1945, bo tak Rosjanie nazywają II Wojnę Światową. Uroczysta ceremonia odbyła się w siedzibie Centrum Kultury i Języka Rosyjskiego przy al. Sienkiewicza w Słupsku.

Gościł kombatantów - poza konsulem - były słupski poseł SLD Jarosław Gromadziński, miejski radny Andrzej Oborny, były wiceprezydent Ryszard Rwiakowski oraz obecna wice-

► Aleksander Karaczewcow, konsul generalny Federacji Rosyjskiej w Gdańsku, wręczał wczoraj w Słupsku medale miejscowym kombatantom za udział w wojnie

prezydent Krystyna Danilocha-Wojewódzka. Ta ostatnia w swoim wystąpieniu do brzmiał w oczach opowiadała zobrażonym o szlaku bojowym swojego ojca, który wstąpił do Wojska Polskiego w 1944 roku. Gdy został ranny, przez całe życie nosił w sobie kulę, która go ugodziła. - Po latach ze wdziękiem wyznał mi, że gdy rantonę go na polu bitwy, schował się pod ciałem martwego kolegi - mówiła o wyznaniu ojca.

Potem życzyła kombatantom wszystkiego dobrego. W podobnym tonie wypowiedział się konsul Karaczewcow. ●

● Więcej na naszej stronie
Całe przedświadczenie konsula w Słupsku usłyszysz na: www.gp24.pl

Wyróżnieni kombatanci

● **Marian Cierpki**, Stanisław Grabka, Maria Jakowiec, Jan Jakowiec, Kazimierz Jastrząbski, Józef Markiewicz, Franciszek Ostapiec, Olgierd Rychtar, Wanda Szuflita, Józef Stankowski, Małgorzata Tomaszczyk, Krystyna Waszkisz, Wacław Wajkris i Jan Widziński.
● ZKRP i BWP jest organizacją kombatantką o charakterze wielobrodzowym. Związek rozpoczął działalność w kwietniu 1990 roku. Jest największą organizacją kombatantką, która zrzesza aż 105.807 członków w terenie całego kraju. Działalność wrogotnie słupskim.

Uczniowie o energii z morza

Ustka

Morska energetyka wiatrowa to temat konkursu, który odbył się w Ustce. Wzięli w nim udział uczniowie i gimnazjaliści z gmin regionu.

Wojciech Frańchowski
woj@wp.frańchowski.gp24.pl

Organizatorem konkursu była Fundacja na Rzecz Energetyki Zrównoważonej (FRHEZ). Jego celem było przybliżenie młodym ludziom wiedzy o morskiej energetyce wiatrowej, oddziaływaniu farm wiatrowych na morze i środowisko i społeczeństwo, a także informacji o korzyściach płynących z takich inwestycji dla gmin nadmorskich.

W konkursie, którego finał odbył się w Szkole Podstawowej nr 2 w Ustce, wzięli udział uczniowie kilku szkół podstawowych i gimnazjów z gmin Łeba, Smołdzino, Ustka i Darłowo.

Finałisti stanęli do pismemno go testu wiedzy, po czym mieli pięciominutową prezentację, a po nich odbył się quiz z udziałem publiczności. Podczas finału zaprezentowane zostaną również najlepsze prace konkursu plastycznego „Moja wi-

► Nagrodzeni w konkursie plastycznym (od prawej): Oliwia Bochniak z Ustki, Jakub Maciejewski z Łeby i Jakub Ustak z Ustki

zja morskiej energetyki wiatrowej”.

- Jestem bardzo zbudowany wiedzą uczestników. Z tą wiedzą, którą posiadają mogliby zawstydzić niejednego urzędnika zajmującego się tą tematyką na co dzień - ocenia Maciej Strykowski, prezes Fundacji na Rzecz Energetyki Zrównoważonej.

W konkursie najbogatszą wiedzą wykazała się Marianna Sołtyńska ze Szkoły Podstawowej nr 3 w Darłowie. Drugie miejsce zajęła Karina Kryszkałowicz z Zespołu Szkół w Objeździe, a trzecie Jakub Tkaczyk ze Szkoły Podstawo-

wej nr 2 w Ustce. Nagrodami były m.in. smartfony, tablety, odzwierciedlacze mp3 i mp4.

Konkursy były częścią kampanii edukacyjnej i edukacji społecznej dla Morskiej Farmy Wiatrowej Bałtyk Środkowy III, której inwestorem jest Polenergia Bałtyk III. Morska Farna Wiatrowa Bałtyk Środkowy III będzie zlokalizowana 23 km od brzoju na wysokości gmin Łeba i Smołdzino i jest obecnie najbardziej zaawansowaną inwestycją tego typu w Polsce. Według zapewnienia inwestora prąd z tej elektrowni może popłynąć w 2022 roku. ●

Nie palisz? Wciąż grozi Ci poważna choroba płuc!

Zanieczyszczone powietrze nad Krakowem, Nowym Sączem, Gliwicami, Zabrzem, Sosnowcem, Katowicami i w innych wielkich aglomeracjach stanowi coraz poważniejszy czynnik ryzyka POChP.

Przewlekła obturacyjna choroba płuc (POChP) to choroba płuca, która jest czwartą przyczyną zgonów w Polsce. Dlatego też każdemu palaczowi i mieszkańcowi dużego miasta, który odczuwa duszność przy wykonywaniu wysiłku fizycznego lub miewa poranne utęgnięcia kaszle, specjalści rekomendują wizytę u lekarza oraz wykonanie badań spirometrycznych.

Warto wspomnieć, że Polska i Bulgaria to najbardziej zanieczyszczone kraje Unii Europejskiej, a widać to widać z tego, że w naszym kraju z powietrza zanieczyszczeń powietrza umiera przedwcześnie 45 tysięcy osób. Ma w tym niechybnie udział przewlekła obturacyjna choroba

płuc, która jest czwartą przyczyną zgonów w Polsce. Dlatego też każdemu palaczowi i mieszkańcowi dużego miasta, który odczuwa duszność przy wykonywaniu wysiłku fizycznego lub miewa poranne utęgnięcia kaszle, specjalści rekomendują wizytę u lekarza oraz wykonanie badań spirometrycznych.

- Znaczną część populacji polskich miast jest wyekspozowana na szkodliwy smog. To skutkuje utrzymywaniem się wysokiach, a nawet rasęcych wskaźników z mierzalności z powodu chorób kręgowo-oddechowych, w tym POChP - informuje dr Piotr Dąbnowiecki, prezes Federacji Pacjentów Chorych na Alergię, Astmę i POChP. - To, czym oddychamy przekłada się bezpośrednio na to, jak czujemy i jak długo chorujemy - dodaje.

Jakość życia pacjenta z POChP jest niską. Nie tylko zmaga się on z nieprzerwanymi objawami fizycznymi, ale też często odczuwa silną jego samotność. W skrajnych przypadkach choroba prowadzi do umiarkowania i śmierci chorego. Dlatego ważna jest wczesna i właściwa diagnoza schorzenia. Podstawą leczenia jest bezwzględne zaprzeczenie palenia oraz włączenie odpowiedniego leczenia. I choć w Polsce są reformowane się od 2014 r. nowoczesne leki wziewne rozszerzające oskrzela i leki przeciwzapalne m.in. terapia skojarzona (dwa leki w jednym inhalatorze) redukująca zaostrzenia i ograniczająca stosowanie sterydów. W trakcie leczenia można także wspomagać wydalność oddechową oraz korzystać z możliwości edukacji w zakresie choroby w organizacjach pacjentów.

Tabela 2. Media regionalne, z którymi nawiązano współpracę w ramach Kampanii

Lp.	Organizacja/institucja
Tradycyjne media regionalne	
1.	Głos pomorza
2.	Głos Słupska
3.	Echo Ziemi Lęborskiej
4.	Nasze miasto
5.	Express Rolniczy
6.	Radio Słupsk
7.	Radio Koszalin
Internetowe serwisy informacyjne	
8.	Lebork24.info
9.	Ustka24.info
10.	gle24.pl
11.	Naszbałtyk.com
12.	Lęborskie fakty młodych (fm.lebork.pl)
13.	Infopomorze.pl
14.	aktualnosciregionalne.pl
15.	Brusy.net
16.	Darlowo.pl
17.	Naszemiasto.pl
18.	Gp24.pl
19.	gazetakaszubska.pl
Pozostałe serwisy informacyjne	
20.	BIP Smołdzino
21.	Strona Urzędu gminy Smołdzino (smoldzino.com)
22.	Strona Urzędu gminy Ustka (ustka.ug.gov.pl)
23.	Strona Urzędu Miasta Ustka (ustka.pl)
Media społecznościowe	
24.	Facebook

Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej
Al. Wilanowska 208 lok. 4, 02-765 Warszawa
t. +48 (22) 412 24 92, f. +48 (22) 205 05 76
www.fnez.org
www.morskiefarmywiatrowe.pl
www.oddziaływaniawiatrakow.pl
www.oddziaływaniagazulupkowego.pl